

PRAVICA

Glasi krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek popoldne; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Stari trg 2/1 — Nepriljubljena pisma se ne sprejemajo Posamezna številka Din 1.50 — Cena: za 1 mesec Din 5.-, za četrt leta Din 15.-, za pol leta Din 30.-; za inozemstvo Din 7.- (mesečno) — Oglasi po dogovoru Oglasi, reklamacije in naročila na upravo jugoslovanske tiskarne, Kolportajni oddelak, Poljanski nasip št. 2 — Rokopisi se ne vračajo

Plenarna seja Delavske zbornice.

V soboto in nedeljo se je vršila plenarna seja DZ, na kateri so delegati razen poročila upravnih odborov sprejeli novi proračun za čas od 1. avgusta 1927 do 31. julija 1928; novo pragmatiko za uslužbenca DZ in sklep o zidanju poslopja DZ. Seja je potekla stvarno, v kolikor nista motila tega lepega razpoloženja oba zastopnika Bernotove socialistične skupine. Na seji je bil navzoč tudi zastopnik socialnega oddelka pri velikem županstvu dr. Goršič.

Predsednik Čobal

je podal v svojem poročilu sliko sedanjega stanja zbornice. Po enem letu obstoja Delavske Zbornice si je ta pridobila dovolj ugleda in utrdila svoje stališče. Dasiravno bi bilo lahko delo zbornice zelo oteženo, ker je imela zbornica mnogo nasprotnikov, ki so skušali njeno delo oslabiti, se je s stvarnim in pozitivnim delom vseh klubov le posredovalo, da je zbornica postala popularna med delavstvom in si priborila ugled tudi pri drugih Delavskih zbornicah v državi s svojim iniciativnim delom. Dosedanje skupno delo vseh klubov naj nas v lepi harmoniji družijo še v bodoče. Veliko dosedanjega dela je skritega še v načrtih, katerih izpeljava bo prinesla tudi delavstvu izven Ljubljane in Maribora veliko koristi.

Tajniško poročilo

je podal tajnik DZ Uratnik, ki je opisal dosedanje delo upravnega odbora. Odbor je izdelal več pravilnikov, katere so predložili soc. ministru v potrdilo. Nekaj od teh bo prišlo v korist delavstvu v vsej državi. Izdelal je dalje proračun zbornice, pragmatiko za uslužbenca DZ in načrt za graditev lastnega poslopja. Mnogo truda je odbor položil v intervencije o mezdah in sporih, katerih je bilo zelo veliko število. Velikokrat je bilo posredovanje zelo uspešno. Vendar zakon o zaščiti delavcev ne nudi dovolj ingerence za uspešen nastop, ker je zelo slab. Poleg tega je vse današnje mišljenje zelo sovražno socialnim političnim zahtevam, tako da je še to, kar bi po zakonu pripadalo delavstvu, težko doseči. Delavska zbornica se s zaupanjem obrača na sedanega soc. ministra dr. Gosarja, ki je zrastle v študiju socialnih problemov in je že tudi tekom teh mesecev pokazal veliko smisla za želje DZ. Poklical je tudi v Belgrad zastopstvo zbornice in se zanimal za vsa aktualna vprašanja, katerega bo za vsa aktualna vprašanja, katerega bo treba rešiti ter obljubil upoštevati želje zbornice. Delegati so podali ministru natančno sliko sedanjega težke socialne krize. Brezposelnost je vsak dan večja, tako da bo treba resno pričeti obravnavati vprašanje kolonizacije in izseljevanja. To bo eno glavnih prizadevanj zbornice v bodoče. Dalje je omenjal tajnik zanimanje odbora za zaščito delavskih zaupnikov, za rudarsko zavarovanje, osemurni delavnik itd.

Blagajniško poročilo

je podal blagajnik Čelašnik. Od avgusta 1926 do konca februarja je izdala zbornica skupno 1.297.461.11 Din. Za prosvetne namene se je porabilo od tega 225.194.22 Din. Za brezposelne je prispevala zbornica skupno 80.000 Din. Denar so razdelile posamezne strokovne organizacije po sprejetem pravilniku in položile obračun zbornici. Denar je dobila tudi socialistična Kmetško-delavska zveza, ki pa je odgovorila, da je denar porabila v druge produktivne svrhe, češ da s takimi brezposelnimi podporami nenehno ne bodo podpirali. Zastopniki so razumljivo tako početje socialno-demokratske skupine ostro grajali. Tudi važnost kulturnih delavskih društev je zbornica razumela in razdelila po posebnem ključu Svobodi, Bratstvu in Kre-

kovi mladini 88.000 Din. Blagajnik je zavračal tudi nekatere očitke delavstva, češ da se delo DZ omejuje le na osrčje Ljubljane. Zbornica ima vedno pred očmi celoto in se njeno delo razteza na področje cele Slovenije, sprejetih je celo mnogo pravilnikov, ki bodo prinesli koristi delavstvu v vsej državi. Razumljivo pa je, da je delo predvsem v prvi dobi zahtevalo mnogo pažnje, da se uredi upravni aparat in omogoči delovanje zbornice sploh.

Iz proračuna, ki znaša 2 milijona dinarjev, je mogoče razvideti intenzivno delo zbornice. Razen upravnih stroškov, ki bodo znašali 711.850 Din, so predvideni izdatki za mezna posredovanja, podpiranje brezposelnih, zaščito vajencev, delavske pomožne blagajne, skrb za izseljence in sodelovanje pri izbiri poklica v skupnem znesku 500.000 Din. Za publikacije je votiran znesek 98.150 Din, za delavsko prosveto pa 350.000 Din.

V imenu kluba krščanskih socialistov

je govoril k proračunu tov. Ž u ž e k, podal kritiko proračuna in izrazil pri tem želje in zahteve kluba od večinske skupine. Sedanji proračun je reelen. Dejstvo je tudi, da uživa DZ naklonjenost pri socialnem ministru in ugled pri svojih posestrimih v državi. Vendar je režim v zbornici tak, da mora klub v nekaterih stvareh izraziti svoje nezadovoljstvo. Klub kršč. socialistov ima 17 članov, je sodeloval pri izdelavi različnih pravilnikov in je vedno v lojalni in stvarni opoziciji. Sedanji soc. minister je član njihovih strokovnih organizacij, klub kršč. socialistov je bistveno pripomogel k konsolidaciji in uveljavljanju DZ, zato je upravičen, da izreče svojo strokovno kritiko. Večina te odgovornosti kluba ni upoštevala in med vsemi nameščenci zbornice ima klub samo enega svojega uradnika. Tudi je težko pozabiti potek zadnjih volitev in način, kako se je sestavljal upravni odbor. Kljub temu, da smo vedno lojalno sodelovali, smo bili že večkrat grobo majorizirani. Pri Borzi dela v Mariboru, pri Okrožnem uradu za zav. delavcev in drugih blagajnah nismo nikjer zastopani po sorazmerju naše moči. Rešiti se mora tudi vprašanje podružnice in sveta DZ v Mariboru. Kritiko, ki jo je podal tov. Kores bo treba vpoštevati, da tajniško mesto ne bo samo sinekura za marksistično skupino. Prišlo so že tudi od drugod pritožbe, da je tam tajništvo le ekspozitura II. amsterdamske internacionale. S tem, da se majorizira naš klub, se jemlje našim ljudem tudi priliko za delo. Ugled zbornice more ubijati netaktno in nekorrektno nastopanje kake skupine, kot to dela mala bernotovska skupina v tej zbornici, in pa partizanstvo večine, katerega trajno tudi naš klub ne bo mogel prenašati. Zavrača tudi napade »Delavca«, ki v poročilu o razdeljevanju podpora za brezposelne napada krščanske socialiste. Podpora je bila razdeljena po pravilniku in če je tudi kak brezposelni, ki ni organiziran, dobil za božič kaj podpore, zato se ne more napadati morale kršč. socialistov v zahvalo, da lojalno podpira večino. Če se pa zahteva javna kontrola, ki gotovo nobenemu podpirancu ne bo ljuba, potem zahtevamo popolnoma upravičeno javno kontrolo za vse izdatke DZ. Ape-lira na večino, da preneha s partizanstvom, ker drugače klub ne bo mogel več nositi odgovornosti in se bo poslužil primernih sredstev, da onemogoči partizanstvo v DZ. Ako glasujemo za proračun, se mora večina zavedati, da je to obenem velika zaupnica.

Governika večina.

Zastopnik Ošlan brani nato očitke proti poslovanju podružnice DZ v Mari-

boru. Da se omogoči delo, bo treba dobiti predvsem novih prostorov in pa svet bo moral intenzivneje pričeti sodelovati. Treba je dvigniti interes za to ustanovo. Pravi tudi, da pri uradništvu ne smemo gledati na opredeljenost, ker mora biti vsak uradnik dober.

Zastopnik Svetek z ozirom na govori-tov. Žužka priznava lojalno sodelovanje kluba kršč. socialistov in zavrača očitke o partizanstvu. Poudarja stvarno delo DZ, ki je lahko za zgled vsem drugim zbornicam. Uradništvo, ki je sedaj nastavljeno, je zelo dobro kvalificirano, kar je dokazalo že tekom tega leta. Na prvi pogled bi lahko izgledalo to vprašanje partizansko, toda zadnja beseda še ni izrečena, delokrog zbornice se bo razširil in bo mogoče upoštevati želje vseh klubov, ker marksistična skupina nima interesa na tem, da bi svoje gibanje gradila na DZ. Vsem klubom bomo dali primerno zastopstvo.

NEDELJSKA SEJA.

Službena pragmatika za uradništvu Zbornice.

V nedeljo dopoldne je zbornica razpravljala o službeni pragmatiki za nameščence DZ. Pragmatika je moderno sestavljena. Uvedeno je načelo avtomatičnega napredovanja, pravico do pokojnine dobi nameščenec po 10 letih službe, službena doba za popolno pokojnino pa znaša 35 let. Zelo socialno je urejena tudi preskrba vdove in otrok. Z nekaterimi malimi izpremembami je bila pragmatika sprejeta. Samo bernotovca sta glasovala proti!

Graditev poslopja DZ.

Ker so sedanji prostori nezadostni za DZ in v svrhu omiljenja stanovanjske bede hoče zbornica zidati lastno poslopje. Zastopnik Sedej je poročal o tej akciji. Za graditev obstoja fond, ki znaša preko dva milijona dinarjev. V poslojpu bo prostora za vse pisarne DZ, za njene nameščence, za Borzo dela in za razne strokovne organizacije. Ker se je mestna občina Ljubljanska intenzivno zavzela za stanovanjsko vprašanje, se bo po posebni pogodbi prepustila zidava te zgradbe njej. Po pogodbi preide po 20 letih poslopje v popolno last zbornice. Zidalo se bo na Miklošičevi cesti poleg Urada za zavarovanje delavcev, kjer se je posrečilo dobiti prostor za primerno ceno.

Govor tovariša Terseglava.

Po teh razpravah se oglasi k besedi zastopnik Terseglav, ki se v daljših izjavah v imenu zbornice zahvali uradništvu DZ za požrtvovalno delo. Bila sta v zbornici danes samo 2 tovariša, ki sta glasovala proti novi pragmatiki, pozabila pa sta to utemeljiti. Vendar pa posnemam iz njiju večerajšnjih govorov, da smatrata ta mesta zgolj kot »korita«, dočim mora rudar le s težkim delom zaslužiti svoj kruh. Naravni red v stvarstvu pa je tak, da zahteva tudi med delom razliko, dasiravno je vsako delo častno. Zato stoji duševno delo nad ročnim, ker mu daje smer in smisel, in nikakor ne smemo podcenjevati dela uradnika, ki na solnčni luči vodi borbo za osvoboditev rudarja, ki dela globoko v črni zemlji. (Živahno ploskanje.) Službeni red, ki ga delavci dajo svojim uslužbencem, mora biti vzorec socialne zakonodaje. Iz demagoških opazk, ki so padle v tej zbornici, bi mogel kak delavec misliti, da so vsi, ki se trudijo za delavstvo, sami koristolovci. Odločno zavrača tako nastopanje. Kam bo prišlo delavstvo, če ga bomo sami navadili misliti, da je vsak goljuf kdor se zanj trudi in dela? Vsak, kdor vzbuja samo živalske instinkte mas, nezaupanje in nevoščljivost, je največji sovražnik delavstva. (Veliko splošno pritrjevanje.) Ta najbolj škoduje delavstvu, ga najbolj ponižuje in proti ljudem, ki uganjajo v tej zbor-

nici demagoško opozicijo, se bomo z vso odločnostjo borili. Najvišji cilj, ki nam je pred očmi je zaenkrat ta, da tej zbornici priborimo s stvarnim skupnim delom ugled, ki ga ne bomo nikomur pustili rušiti!

Med slučajnostmi je javil predsednik, da je bilo vloženih 49 predlogov, o katerih je pa zbornica sklenila, da se ne vrši o njih podrobna razprava, ker jih bo vzel v pretres upravni odbor. Ob 11 dopoldne je bila seja zaključena.

Političen pregled.

V ponedeljek je vznemirila svet vest, da nam grozi izbruh vojne z Italijo. Italija je poslala v svet vesti, da se mi pripravljamo za vpad v Albanijo. Zlasti je s svojimi vestmi naščuvala Anglijo. Vsled teh vznemirjajočih italijanskih vesti je šel val razburjenja po celi zapadni Evropi. Zlasti veliko vznemirjenje je nastalo v obmejnih krajih.

Baš te dni se vrši v skupščini razprava o proračunu ministrstva za zunanje zadeve. Zbornica je mirno presojala položaj. Soglasno je bilo mnenje, da je spopad med Italijo in Jugoslavijo izključen.

Zunanji minister je v skupščini dal obširne izjave o naši zunanji politiki. Naglasil je, da je razmerje med državami Male antante prirčno. Naše razmerje napram Italiji je orisal z dostojnimi besedami, s katero si želimo prijateljskih odnosov. Z Bolgarijo si želimo dobrega sosedstva. Z ostalimi sosednimi državami skušamo vzpostaviti kar največje trgovske zveze. Zunanji minister se je to pot prvič dotaknil našega razmerja do sovjetske Rusije. Želel je z njo bratskih zvez, kakor so obstojale nekdaj. Na koncu je izjavil, da preveva našo zunanjo politiko miroljubnost in da ne pripravljamo prav nobenega vpada v Albanijo. Vse vesti o tem so zlobna izmišljotina.

Izjave in razprava v zbornici so pomirile vznemirjene duhove. Italijanske intrige proti Jugoslaviji so se razblinile. Po vsej Evropi so spoznali, da Italija spletkari. Zato se je razburjenje poleglo, ker se mir ne bo kalil.

Skupščina razpravlja o posameznih ministrstvih. Razprava poteka deloma mirno, deloma burno. Pri važnejših ministrstvih (notranje, zunanje) je skupščina številno zasedena, pri drugih pa poteka razprava v dolgočasnem tonu in ob majhni udeležbi. Vladna večina je sprejela proračune, ki so bili dosedaj v razpravi.

Spremembe v naši notranji politiki do sprejetja proračuna ni pričakovati. Sedanja vladna koalicija ima trdno večino in v skupščini ne bo padla.

Demokratska zajednica je vložila proti notranjemu ministru obtožnico, ki bo prišla v razpravo po sprejetju proračuna.

Petletnica Krekove mladine.

Lepa je bila. Že pričetek je pričal, da skuša naša delavska mladina uravnati tudi svojo zasebno življenje po svojih načelih. Ob 7 zjutraj se je zbrala na sv. Jožefa dan korporativno v cerkvi, da se udeleži službe božje katero je opravil prečastiti gospod pater Tomc. Na tem mestu se mu najpristrcneje zahvaljujemo za njegov trud, posebno pa za njegov globok govor, v katerem nas je bodril za lepo krščansko življenje po zgledu sv. Jožefa. Po sv. maši je pristopila cela organizacija k mizi Gospodovi, pa tudi veliko starih krščanskih bojnikov so jim je pridružilo.

Ob 9 so se že zbrali zastopniki vseh organizacij v prostorih Stokovne zveze, kjer bi se imelo pričeti predavanje o načelih sedanjega družbe. Ker pa je bil

tovariš Terseglav zadržan, je izpadlo njegovo predavanje. Malo pred 10 uro je pričel s predavanjem tov. Gostinčar. V predavanju je nazorno naslikal zbranim tovarišem, da je rešitev delavstva le v organizaciji. V popoldanskem predavanju je pa razložil tovariš Marinček načela, na katerih slone posamezne delavske organizacije. V zaključni besedi je poudaril, da tvori le krščanstvo ono trdno skalo, na katero mora tudi delavstvo zidati svojo stavbo. Naslednji dan je predaval tov. Hočevar o ciljih Krekove mladine, tovariš Ante Kordin pa je razložil krekovcem, kaj se pravi, da je Krekova mladina krščanska organizacija. Zadnje predavanje je imel popoldne tov. Pitako. Na tem predavanju je natančno razložil ustroj organizacije. Predavanja so bila vsa dobro pripravljena. Ker so bili poslušalci disciplinirani in navdušeni, bodo gotovo rodila obilo sadu.

Krekova mladina je pa hotela svojim prijateljem tudi nuditi priliko, da presegajo njeno kulturno delovanje. Vsled tega je priredila na dan sv. Jožefa ob pol 8 zvečer svojo proslavo v Ljudskem domu. Akademija je bila preprosta, pa kljub temu pestra. Kajti nastopile so sploh vse kulturne veje njene organizacije: dramatični odsek, pevski zbor in deklamatorji.

Dramatični odsek je nastopil z II. sliko »Hlapec Jernej«. Težko nalogo stavi ta slika na igralce. Rešili so jo pa naravnost mojstrski. Znamenje, da se izobrazujejo krekovci v dramaturgiji pod spretnim vodstvom g. profesorja Šesta. Tudi zaključna alegorija je bila lepa.

Pevski odsek je zapel tri pesmi. Če pomislimo, da se je odsek osnoval komaj pred dobrima dvema mesecema in da so bile pesmi precej težke, posebno pa, da so pevci večji del začetniki, potem se moramo čuditi, kako je mogoč tako velik napredek v tako kratkem času. Gospod Mihelčič je kot pevovodja postavil svojega moža.

Če omenim še deklamatorje, moramo priznati, da se gđ. Anica Zalarjeva kar stopnjema dviga in da ima velik talent za dramatične nastope. Nič manj mojstrski ni naslikal trpina delavca tovariš Gasser — sam delavec trpin.

Dvorano so napolnili somišljeniki in prijatelji skoraj do zadnjega kotička. Najbolj je razveselil krekovce Prevzišeni, ki nas je posetil kljub temu, da ga je klicala dolžnost drugam. Da smo ga z vso ljubeznijo mladih duš in z največjim ponosom pozdravili v naši sredi, itak sam ve. Navdušenje je pa prekipelo do vrhunca, ko se je prikazal g. knezoškof na odru. V svojem govoru je poudaril, kako je prav, da se zbira delavska mladina v organizacijah, ki slone na krščanskih načelih. V takih organizacijah se morajo vzgojiti v značaje, ki se bore proti pohlepu in napuhu sedanjega časa. Takim razmeram more odpomoči le Kristus, ki je prišel po izjavi preroka na svet, da oznani blagovest ubogim, oznani jetnikom oprostitev in slepim pogled, da izpusti zatirane v prostost in oznani leto božjega usmiljenja. Predočil nam je tudi življenje in delovanje sv. Jožefa in ga priporočal v posnemanje. Na koncu je izjavil Prevzišeni, da bo moral naše slavlje zapustiti, kljub temu, da je s srcem pri nas.

Med udeleženci smo opazili tudi g. prof. Šesta, g. Juvana, predsednika Nar. strokovne organizacije, č. g. kanonika Stroja, g. glavnega tajnika Gabrovška, gg. prof. Jarca, dr. Puntarja in Dolence. Tudi bivši predsednik prosvetnega odseka Delavske zbornice g. dr. Milavec se je odzval našemu vabilu.

Cela prireditel je bila brezhibna, višek je pa tvoril govor tovariša Terseglava. Ker ga bomo prinesli dobesedno v prihodnji »Socialni kulturi«, ne bomo podrobneje navajali vsebine. Samo to rečemo, da je bilo vse občinstvo brez razlike pod njegovim vtisom.

Da se izrazim z besedami našega predsednika tov. Franceta Kordina, katere je izrekel v otvoritvenem govoru: Skronini smo, pa iskreni. In tako je bilo. V tem tiži pa vsa lepota in napredek.

Zahtevajte »PRAVICO« po vseh gostilnah in javnih lokalih, posebno še v industrijskih krajih

Jugoslovanska strokovna zveza.

Zveza tovarniškega delavstva.

Prevalje. V nedeljo 27. marca bo po prvi sv. maši v prostorih gostilne Krotan na Farj mesečno zborovanje Strokovne zveze tov. delavstva v Prevaljah. Dolžnost vseh članov je, da se zborovanja udeležijo polnoštevilno, ker se bo razpravljalo o važnih delavskih zadevah. Poročal bo tudi tov. Jurij Kugovnik o delovanju Delavske zbornice. Pri-
dite vsi! — Predsednik.

Viničarji.

Sv. Peter pri Mariboru. Dne 13. marca popoldne se je vršil sestanek tukajšnjih viničarjev v prostorih mežnarje. Poročal je tajnik viničarske zveze tov. P. Rozman. Ustanovila se je plačilnica in izvolil pripravljalni odbor pod predsedstvom tov. Kuplež Jožefa. Odbor je prevzel nalogo, da čimprej ustanovi skupine. Poudariti je potrebno, da so z ozirom na delovne pogoje ravno tukajšnji viničarji najbolj potrebni organizacije. Dnevno plačo za delo v vinogradu ob svoji hrani ima viničar en celi dinar, boljši gospodarji plačajo pač dva do tri dinarje. Poleg tega še nekateri trdijo, da gre viničarjem zelo dobro in da je zahteva po rešitvi viničarskega vprašanja in uzakonitev viničarskega reda ter zboljšanje delovnih pogojev samo zahteva nezadovoljnih in nekaterih demagogov. — Boljše bi bilo, da bi tam, kjer so ti vinogradi in toliko socialnega zla, tekla Drava, ka-

kor pa da se na tako očividno krivičen način izkoriščajo ljudje.

Mariborsko okrožje.

V nedeljo, 13. t. m., ob 9. uri popoldne se je vršil občni zbor mariborskega okrožja JSZ. Poleg lepe udeležbe članov JSZ in Posmrtninskega sklada se je občenega zbora udeležil tudi zastopnik centrale gl. tajnik tov. Gajšek, zastopnik naših viničarjev tov. Rozman, zastopniki Prometne zveze ter delegati skupin. Občni zbor je otvoril in vodil načelnik tov. Semenič, ki je v jedrnatem govoru orisal delo mariborskega okrožja ter podal smernice, katerih se bo držal bodoči odbor za razmah naše strokovne organizacije. V imenu centrale JSZ je občni zbor pozdravil gl. tajnik tov. Gajšek in nam v svojem govoru nazorno pokazal rešitev delavstva v strokovni organizaciji ter nas bodril k enotnemu, vztrajnemu in odločnemu delu. Opozarjal je dalje na naše strokovno glasilo »Pravica«, ki mora sčasoma prodreti v vsak delavski dom. Načeloma je bil sprejet po zelo živahni debati tudi novi poslovnik za notranje poslovanje mariborskega okrožja, ki obeta biti temelj za procvit naše strokovne organizacije v Mariboru, zlasti, ker vsebuje poleg dolžnosti, ki jih ima član napram svoji organizaciji tudi koristi ki jih ima v slučaju bolezni, smrti, ali brezposelnosti. Pri volitvah so prišli v odbor tovariši, v katerih imamo garancijo, da bodo šli z veseljem na delo za koristi organizacije in delavstva.

čevlarske industrije gre pa po ameriškanskim stopnjah. Čevlji se proizvajajo v masah v tovarnah in sicer po cenah, s katerimi ne more konkurirati čevlarski mojster. Resnica je, da se nikakor ne more meriti kvaliteta tovarniških čevljev s čevlji, katere izdelava mojster. Toda sčasoma bodo cene čevljev tako padle, da bodo postopali konsumenti tako kakor v Ameriki, namreč ko se čevlji izrabijo (prevotli itd.) zavrže lastnik stare in si kupi nove. Čevljarji se bodo obdržali edino na deželi, pa tudi deloma v mestih toliko časa, dokler bo še stari rod.

Zasedene pa so bolj slabo nekatere stroke, ki imajo boljšo bodočnost, n. pr. ključavničarji, mehaniki, kovači. To so stroke, ki lahko preidejo tudi v industrijo. Na izbiri vajeniških poklicev bi morali obrabiti večjo pozornost ter jih usmerjati v poklice z boljšo bodočnostjo. (Dalje.)

Sami priznavajo.

V eni zadnjih številčk smo ob priliki likvidacije »Narodne socialne strokovne zveze« zapisali, da so bratci, ki so že dolgo skupaj tiščali, vendar enkrat prišli skupaj. To pa je novopravdarje (včasih gredo »v boj« tudi za »staro pravdo«) tako razkačilo, da je njihovo glasilo izbruhalo kar celo kolono fraz, ki jih vsak dan berejo v svojem bratcu »Jutru«. Pravijo, da tvori novo »Narodno strokovno zvezo« poleg NSSZ tudi »Unija«. Saj to smo hoteli mi našemu delavstvu povedati. Naše delavstvo namreč ve, da je »Unijo« poklical v življenje sam gospod dr. Gregor Žerjav. Ker pa z »Unijo« nikakor ni hotelo »iti«, ker je slovensko delavstvo vedelo, da ta ne zastopa delavskih interesov, so sklenili, da se skrijejo pod drugo firmo, da bi tako lažje zastopali delavske interese. In to je vse pa — konec.

Glede »hlapčevstva«, »skvarjene jezuitske morale« in »kloštrskega potvarjanja resnice« in drugih v sijajnem stilu zasnovanih fraz pa priznamo glasilo narodnih socijalov, da je izven vsake konkurence, vpoštev bi prišel kvečjemu še njegov prijatelj »Jutro«.

Anton Marinček:

Pojasnilo.

»Delavska politika« št. 22. prinaša pod naslovom »Poučni slučaj redukcije mezd« poročilo o postopanju nekaterih ljubljanskih mizarjev, predvsem pa trdke Rojina & Komp. napram svojim delavcem.

Leta 1922. so sklenili ljubljanski mizarji s svojimi delodajalci kolektivno pogodbo, v kateri so bile določene tudi mezde, ki pa niso odgovarjale tedanjim življenjskim potrebščinam. Ko je nastopila kriza v lesni stroki, so kljub temu znižali podjetniki, seveda polagoma, tedanje plače za 15 odstotkov. Baže je njihov namen, da znižajo te plače še bolj.

To tendenco kaže najbolj zgoraj omenjena trdka. Ta je odpustila več mizarjev. Po dveh mesecih je nekatere zopet nazaj sprejela, toda vsak je moral sprejeti službo za nižjo plačo kakor prej.

Sodrug Bradeško, tajnik »Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju« je podpisnemu osebnemu očital to dejanje in rekel, da smo krščanski socialisti soodgovorni, ker podpiramo take delodajalce, g. Rojina da pa smo celo volili v oblastno skupščino. Istotako napada tudi »Delavska politika« našo organizacijo zbog takega postopanja od strani tega podjetnika. K temu pripomnim tole:

Če v resnici tako postopa g. Rojina, nimajo pri tem nit najmanjše krivde krščanska načela. Poglejmo, kaj pravi nepozabni papež Leon XIII. v svoji okrožnici »Rerum novarum«, katero je izdal leta 1891. in v kateri obravnava zelo globoko in natančno delavsko vprašanje. O razmerju med delodajalcem in delavcem pravi: Delavec se ne smeje smatrati za sužnje in se tudi ne sme s njim tako postopati. Njihovo osebno dostojanstvo se mora vedno vpoštevati... Nečastno in nedostojno je, če kdo izkorišča človeka le za svoj lasten dobiček in ga ocenjuje le po njegovih delovnih močeh... Geslo mora biti: Vsakemu svoje. Ta princip se mora izvajati tudi z ozirom na mezde... Je proti božji in človeški postavi, siromake zatirati in jih izkoriščati v srho čim več

Koliko imamo v Sloveniji delavstva?

Delavska zbornica v Ljubljani je izdala poročilo za zadnje četrtletje 1925 in 1926.

Vsebinsko je poročilo zelo lepo. V poročilu je poslovni pregled zbornice, statistične študije o naših gospodarskih razmerah in položaju delavstva; pravila in pravilniki in končno seznam pri Del. zbornici registrovanih organizacij. V poročilu je mnogo materiala, ki ga ni nikjer drugod na razpolago.

Iz statističnega dela delavstva je razvidno, da je v območju Del. zbornice pri 7842 mojstrih 13.628 vajencev ter 59381 delavcev in nameščencev, zavarovanih pri OUZD; dočim znaša število zavarovancev pri bratovskih skladnicah 15.545, članstva pri Trgovskem bolniškem in podpornem društvu je bilo koncem lanj. leta 4417. Če prištejemo k tem številkam še 6571 delavcev, ki so zaposleni pri ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani, dobimo približno sliko poklicnega delavstva v Sloveniji t. j. 99.542.

Povrnimo se nazaj k vajencem. Gotovo bo zanimalo naše somišljenike, da navedemo, v kakšnih poklicih se nahajajo vajenci. V poročilu Del. zbornice so razdeljeni vajenci v sledeče poklice:

	mojstri	vajenci
Ključavničarji	225	887
Kovači	570	849
Kleparji	97	189
Strugarji	6	41
Livarji	7	50
Pasarji	6	14
Izdelovalci kos	3	6
Izdelovalci ploč. izdelkov	3	4
Izdelovalci žičnih tkanin	1	3
Kotlarji	9	22
Mehaniki	54	187
Željarji	1	6
Zlatarji	16	136
Urarji	31	44
Elektromonterji	41	112
Inštalaterji	2	9
Puškarji	5	12
Nožarji in izdelovalci inštrumentov	4	9
Izdelovalci orgel in harmonik	6	11
Lekarn. aspiranti in farmacevti	7	9
Kemiki	1	2
Svečarji	10	15
Ledničarji	1	2
Steklarji	11	15
Tesarji	12	30
Zidarji	17	26
Pleskarji in ličarji	50	68
Krovci	3	3
Graverji	7	10
Fotografi	22	30
Tiskarji	31	72
Črkoslikarji	2	5
Pletilke	34	88

Vrvarji	6	6
Tkalci	8	77
Tekstilne pletilke	1	23
Vezilje	3	7
Tapetniki	23	48
Barvarji	3	3
Vrtnarji	36	37
Izdelovalci cementnih izdelkov	2	2
Opekarji	8	11
Kamnoseki	13	17
Lončarji	35	45
Keramiki	1	7
Pečarji	9	13
Krznarji	9	23
Sedlarji in jermenarji	154	211
Strojarji	24	36
Usnjarji	36	51
Knjigovezi	18	32
Ščetarji	3	4
Mizarji	843	1551
Kolarji	258	353
Sodarji	84	118
Žagarji	14	17
Košarji-pletarji	2	4
Stolarji	2	4
Sitarji	2	3
Bičarji	3	3
Lesni strugarji	10	12
Peki	257	408
Slaščičarji	17	33
Mesarji	296	382
Minarji	114	144
Sodavičarji	2	2
Mlekarji	4	6
Drogeristi	3	3
Krojači	769	1235
Šivilje	693	1488
Modistinje	50	120
Klobučarji	13	15
Čevljarji	1389	2159
Brivci	114	156
Dežnikarji	4	15
Šteparice	2	2
Izdelovalci kravat	1	1
Trgovine	950	1400
Natakarji	94	156
Kiparji	8	13
Slikarji	50	73
Kuharice	9	12
Optikarji	1	1
Kinooperaterji	2	2
Bandažisti	1	4
Zobotehniki	25	35
Dimnikarji	34	39
Pilarji	1	2
Prekajevalci mesa	7	17
Izdelovalci čipk	2	9
Pivovarji	2	5
Podobarji	1	1
Izdelovalci perila	2	6

Ako pregledamo natančneje te poklice, vidimo, da se volijo poklici brez ozira na potrebo in bodočnost stanu. Tako izkazuje čevljarški stan nenavadno visoko število vajencev 2159. Povojni razvoj

jega dobička. Če kdo zadržuje delavcu njegov zaslužek, napravi greh, ki vpije k Bogu za maščevanje...

Dovolj jasne besede. Vsakdo mora priznati, da bi izginilo sedanje družabno gorje, če bi se držala družba navodil cerkve in navodil papeža Leona XIII. Človeški družbi manjka dosledne in neustrašene krščanske družbe. Za tako družbo se mi borimo.

Kar se tiče kapitalistov, ne poznamo nikakih krščanskih kapitalistov! Takih sploh ne more biti, ako uravnava podjetnik svoje življenje in gospodarsko udejstvovanje po krščanskih načelih. Kajti v nasprotnem slučaju so vodilna sila v gospodarstvu liberalna načela. In naš boj velja vsakemu kapitalizmu, kjerkoli ga dobimo.

Upam, da smo si na jasnem.

Tedenske novice.

Prva delavska hranilnica in posejilnica, registrirana zadruga z omejeno zavezo v Ljubljani bo imela svoj II. redni občni zbor na belo nedeljo, dne 24. aprila 1927, ob 10. uri dopoldne v uradnih prostorih na Starem trgu. Dnevni red je sledeči: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru; 2. poročilo načelstva in nadzorstva; 3. odobritev računskega zaključka za 2. upravno leto 1926; 4. volitev nadzorstva; 5. slučajnosti. — Člani zadruge se tem potom vljudo vabijo, da se zborovanja udeležijo v najboljnejšem številu. — Načelstvo.

Šestdesetletnica kulturnega delavca. Pretekli teden je praznoval g. prof. dr. Josip Debevec šestdesetletnico svojega rojstva. Vse njegovo javno delo je bilo prežeto čistega idealizma. Vsakdo gotovo pozna knjigo »Vzori in boji«, kjer je mož tak, kakoršen je. Še sedaj deluje čil in zdrav pri raznih katoliških prosvetnih ustanovah. Še mnogo let!

Pravilnik o zaposlitvi invalidov. Minister za socialno politiko dr. Gosar je podpisal pravilnik o zaposlitvi invalidov pri državnih uradih in samoupravnih uradih, to je pri oblastih, okrajih in občinah, ki imajo nad 5000 prebivalcev.

Smrtne nesreče. 44letni posestnik Jakob Vogrinc iz Polje v okolici Gornje Radgone je šel v družbi drugih spraviti neko črešnjo drevo, ki je obviselo pri podiranju na drugih vejah. Pri delu je padel pod drevo, ki ga je tako pritisknilo, da je umrl drugo jutro radi notranjih poškodb. Pokojni je zapustil ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

Usodepolna zmota v pomoči. Nekemu slaščičarju v Mariboru je pri popravilu eksplodirala karbidna svetilka. Plamen je možu osmodil obraz, eksplozija pa mu je vrgla karbidni prah v oči. Domači, ki so prihiteli na pomoč, so mu začeli izpirati oči z vodo. Pri tem se je karbid razkrojil in skoro v brezupnem stanju za vid so ponesrečenca prepegljali v bolnico. Tudi pri hitri pomoči je treba velike pazljivosti!

Požar zahteval štiri človeške žrtve. V soboto 12. marca zjutraj med 3. in 4. uro je izbruhnil v hiši št. 2 v Dolu pri Ljubljani požar, ki je zahteval štiri smrtno žrtve. V plamenih so našli smrt, ker se niso pravočasno prebudili: 62 let stara vdova Marija Košir, njen rejenček 13letni Jože Bizjak, 2letni Vinko Čiznik, sin perice Josipine Čiznik, stanujoče v Ljubljani ter enoletna vnukinja Marije Koširjeve Mica.

Ponesrečen delavec. 47letni delavec Franc Frlan je v Kokri pri Kranju razstreljeval kamenje v kamnolomu. Mina mu je predčasno eksplodirala in mu je ves naboj priletel v obraz. Težko poškodovanega so prepeljali v ljubljansko splošno bolnico.

Opozorilo za izseljence v Kanado. Minimalna plača izrjenega delavca na farmi je 35 dolarjev na mesec, seveda je pri tem vključena tudi hrana, stanovanje in pranje perila. Manj izkušeni pa prejme v začetku le po 25 dolarjev. Seveda so kontrakti na kratko dobo mnogo bolj plačani, celo do sto dolarjev mesečno, kar je za novodošleca zelo vabljivo, vendar pa silno nevarno, ker tak zna v zimi ostati brez zaslužka in kruha. Novodošlec naj skuša doseči kolikor mogoče dolg kontrakt, četudi z manjšo plačo, ker s tem mu je zajamčeno zaposlenje tudi v zimskem času, ko delo na farmah miruje. Najbolje je, da se sklene pogodba za celo leto. Kdor sklepa delovno pogodbo za krat-

ko dobo, na primer za en ali dva meseca, dobi sicer več plače, je pa v nevarnosti, da ostane v neugodnem času brez zaslužka.

Veš li, kaj je dobro, zdravo, dviga dušo nam v višavo; sredstvo to edino, znaj: pristni ti je »BUDHHA« čaj!

Velik požar v Voklem pri Kranju. V soboto 19. t. m. popoldne je začelo nenadoma goreti na zgornjem koncu vasi Voklo. Ogenj se je zelo hitro širil in je zgorelo pet hiš in gospodarskih poslopij. Vzrok požara še ni znan, vendar pa vlada med ljudmi veliko razburjenje, ker je še vedno v strahu pred lanskimi požari na Gorenjskem.

Nezgode splavarjev. Pretekli četrtek se je pri Zagrebu ob betonskem mostu, ki drži preko Save, razbil splav posestnika Jereja iz Rečice v Savinjski dolini. Ljudje so se sicer srečno rešili, vendar ima lastnik nad 16.000 Din škode.

Nesreča pri delu. V Westnovi tovarni v Gaberju pri Celju se je ponesrečil v torek 15. t. m. delavec Martin Regoršek. Stroj mu je poškodoval dva prsta na desni roki vsled česar je bil oddan v celjsko javno bolnico.

Strašna smrt. V ribniški okolici se je ponesrečil v gozdu Janez Prelesnik iz Goričevasj 13. Ko je klestil drva, se mu je en hlod prevrnil tako nesrečno na trebuh in ga pritisnil na drugi ležeči hlod na tleh, da se ni mogel ganiti. V tem položaju je revež ležal celih osem ur. Ker ga le ni bilo v mraku domov, so ga šli iskati in našli so ga še pri zavesti. Z velikim trudom so ga možje rešili in nesli skoro uro daleč v rjuhah domov. V nekaj minutah je nato doma umrl. Pokojnik je zapustil pet nedoletnih otrok in ženo ter še žive starše.

Stanje hripe v Sloveniji. Po uradnih podatkih je bilo dne 7. marca v mari-borski oblasti 5028 bolnih na hripi, v ljubljanski oblasti pa 491. Največ bolnikov je v Prekmurju in sicer v okraju Murska Sobota 2273, v okraju Dolnja Lendava pa 1448. — Isti dan je bilo v vsej naši državi na hripi bolnih 38.333 bolnikov. Od 1. februarja do 7. marca t. l. je v Jugoslaviji na hripi obbolelo 185.200, umrlo pa 1098 oseb.

Društvo diplomiranih babic svojim članicam. Občni zbor se bliža in zato se odbor obrača na Vas članice, da se ga po možnosti udeležite. Prometno ministvo je naši prošnji ugodilo in dovolilo polovično vožnjo za vse članice, ki se bodo občnega zbora udeležile. Članice, kupite pri odhodnih postajah celo enosmerno karto, katero postaja žigosa na zadnji strani z vlažnim postajnim dnevnim žigom. Izkazati se morate s člansko knjižico in z vabilom; katera bi pa članske knjižice ne imela pa samo z vabilom. Pri občnem zboru vam bode mo potrdili, da ste se istega udeležili, ker brez potrdila ne velja polovična vožnja. Zato prinesite vse članske knjižice s seboj, one pa, ki jih še nimajo, jih bodo tukaj dobile. Prosimo Vas, da obvestite o tem vse tovarišice, katere ne čitajo »Pravice«, da se bodo vedele ravnati. V slučaju, da katera izmed članic vabila ne bi prejela, naj to nemudoma sporoči, da isto naknadno dopolnjemo. One članice, katere ne bi mogle do konca prisostvovati občnemu zboru, naj se že preje dobro premislijo, ker nas med tem ne smejo motiti, gradi-va je veliko, čas pa kratek. Za Vaš blagor žrtvujejo odbornice celo leto, zato se tudi Ve ne smete ustrašiti žrtvovati par ur v celem letu. Ponovno opozarjamo, da odbor ne more vedeti, katerim članicam so pošle položnice, zato je po potrebnem, da vsaka članica sama zato skrbí in nas o tem pravočasno obvesti.

Knjižnica prosvetnega odseka Delavske zbornice. Prosvetni odsek D. Z. je v zadnjem času nabavil za svojo knjižnico vse novejšje leposlovne knjige (romane in povesti), zlasti si je na nabavi socialno-znanstvene in naravoslovne knjige. Izposojajo se tudi že vezani lanskí letniki najrazličnejših revij in časopisov. Funkcionarje opozarjamo na sledeče knjige: a) slovenske: Dr. Adler Maks, Kulturni pomen socializma; Beer Maks, Karl Marks, njegovo življenje in nauk; Dr. Gosar, Socialna ekonomija; Dr. Krek Janez, Socializem (nova izdaja); Marx Karl, Mezdno delo in kapital; Dr. Ogris Albin, Politične stranke; Šivic Anton, Gozdarstvo v Sloveniji; Uratnik Filip, Stanovanjsko vprašanje; Dr. Ušeničnik, Sociologija; Kmetijstvo in planšarstvo v Sloveniji. —

b) Nemške: Beer Max, Allgemeine Geschichte des Sozialismus und der sozialen Kämpfe vom Altertum bis zum Jahre 1920; Beer Max, Das England der Gegenwart; Bergmann Karl, Der Weg der Reparation: von Versailles über den Dawesplan; Brügel Ludvig, Geschichte der österreichischen Sozialdemokratie, v 5 delih; Hendrik de Man, Zur Psychologie des Sozialismus; Elen-theropulos, Soziologie; Ford Henry, Mein Leben und Werk in Das grosse Heute; das grössere Morgen; Gerhardt Johann, Arbeitsrationalisierung; Gump-lowicz Ludvig, Soziologie; Herkner Heinrich, Die Arbeiterfrage; Kent William, Warum arbeitet die Fabrik mit Verlust?; Kimml Anton, Lehrlings-schutz; Köttgen Karl, Das wirtschaftliche Amerika, s slikami; Marx Karl, zbrana dela; Mombert Paul, Sozialpolitik; Rieppel Paul, Fordbetriebe und Fordmethoden, s slikami; Nestriepke Siegfried, Die Gewerkschaftsbewegung, 3 deli; Sarfatti Margherita, Mussolinis Lebensgeschichte; Sternberg Fritz, Der Imperialismus; Varga Eugen, Die sozialdemokratischen Parteien der Welt; Forel August, Die sexuelle Frage; Weininger Otto, Geschlecht und Charakter; Helmolt Hans, Weltgeschichte, 9 delov, s slikami; Arsenjew Vladimir, Russen und Chinesen in Ost-Sibirien, s slikami; Norton, Bis zur Spitze des Mount Everest, s slikami; Wegener Georg, Im innersten China, s slikami.

Ivan Silvester:

Ostanimo mladi.

Krekovi mladini pozdrav! Pred 15 leti smo se zbirali na vročih vipavskih tleh vipavski krekovci. — Malo nas je bilo, a imeli smo pogum začeti orati na kršč. socialnem polju do kjerkoli je segel naš mladi vpliv, bodisi na kulturnem, gospodarskem ali političnem polju. Vzajali smo se na vseh poljih. Telovadili smo, igrali, predavali, tečaje prirejali itd. Naša »magna carta« naš državopolitičen program osvetljuje dejstvo, da je visel v našem društvenem prostoru zemljevid vseh Slovencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov z napisanim geslom: Zahtevajmo združenje vseh Jugoslovancev! To je bilo, ne ob pre-vratu, ampak leta 1912.

Bili smo vedno veliki optimisti, vedno smo si bili svesti, da zmagamo, samo vztrajati je treba! Vsako pošteno delo, nesebično zasnovano in vodenno — mora zmagati. Krek nam je bil svetilnik — Krek nam je bil vse!

»Nazaj h krščanstvu!« je bil naš klic. Naše domove in družine, naše gospodarsko-politične organizme je objel ne-krščanski duh liberalizma in njegovih idej. Katoliški liberalizem! Koliko ga je v nas in v vrstah naših političnih somišljenikov. Zato smo rekli sami sebi: bodimo celi katoličani! V zasebnem, družinskem kakor tudi javnem delovanju, kjerkoli. — Boj! Brez boja ni zmage! Le s trdim bojem bo zmagala mladina, vzgajajoč in utrjujoč sebe za mesta v javnosti, katera ji po njenem poslanstvu grede. — Krek ni zidal le za danes ali jutri, ampak za stoletja!

Prav razumimo njegove besede že v moški dobi: »Fantje, jaz sem mlad!« Vedel je da raste za njim njegov rod, v katerem se on in njegovo delo nanovo rodi! Naj bi sleherni izmed krekovcev mogel reči na večer življenja: »Jaz sem mlad.« Krekov rod živi, živi!

Krekova mladina.

Naš tečaj.

Obenem s proslavo je organizirala centrala tudi tečaj za odbornike in druge agilne mlade delavce v Krekovi mladini. Reči je treba, da je s tem organizacija naredila korak naprej, ker je bil to prvi tečaj, kjer so se sešli krekovci z vseh strani Slovenije in da so se tukaj prvič spoznali in so se tako navezali medsebojni stiki. Da je v organizaciji oziroma v njej včlanjenih fantih in dekletih veliko energije in resne volje ter močate treznosti to je ta tečaj brez dvoma sijajno dokazal. Prvi dan tečaja je bilo udeležencev preko 30, drugi dan pa čez 20. Vrstili so se referati drug za drugim, stvarne debate, medsebojni razgovori, organizatorične zadeve itd. Tak tečaj se bo vršil od sedaj naprej vsako leto.

Agitirajte za »Pravico«!

Zahvala. Vsem, ki so na ta ali oni način pripomogli k tako krasno uspeli proslavi naše petletnice, se centrala Krekove mladine najvljudneje zahvaljuje. Zlasti izreka zahvalo vsem darovalcem gmotnih sredstev, ker so s tem pokazali, da prav umevajo pomen naše mlade organizacije. — Krekova mladina, centrala.

Krekova mladina, Ljubljana. V soboto 26. marca ob pol devetih zvečer bo priredil krščansko socialističen akademski klub »Borba« v Akademskem domu na Miklošičevi cesti akademijo, na kateri bodo nastopili akademiki-Borci s prav peštrim sporedom. Vstopnine ni. Dolžnost vseh krekovcev je, da se akademije udeležijo in privedejo s seboj še svoje znance in prijatelje. Pokažimo z obilno udeležbo, da smo s tovariši Borci eno! — Odbor.

Ljubljana. V kratki dobi po občnem zboru je izvršil naš odbor široko zasnovan načrt. Razdelil je delo na posamezne odseke kajti odboru samemu ni bilo mogoče radi preobilice članstva ustrezati vsem njihovim potrebam. Pri načrtu, katerega je izdelal odbor, se je polagala največja pažnja posebno na socialne probleme in nato, da se vzgoji čim največ mogoče članov v dobre govornike in predavatelje ter dopisnike za naša glasila. Tako imamo sedaj naslednje odseke: 1. ženski, 2. socialno-literarni, 3. agitacijski in propagandni, 4. vajeniški, 5. pevski, 6. dramatični, 7. sportni, 8. čebelica. Na delu so sedaj že skoro vsi odseki. Jasno je seveda, da se v tako kratkem času ne da vse izpeljati, vendar pa upamo, da v doglednem času.

Ljubljana. Pevski zbor, ki je nastopil ob priliki proslave petletnice, je pokazal, da ima dane vse pogoje da se razvije do znatne višine. Pevske vaje se bodo vršile odselej naprej ob istih dnevih kot dosedaj t. j. ob sredah in ob sobotah zvečer. Da pa bomo napredovali, je treba, da se vsi pevci pevskih vaj vedno udeležujejo. Prihodnja pevska vaja je v soboto 26. t. m. ob navadni uri. Pridite vsi! — Pevski odsek.

Ljubljana. Prejšnji teden se je vršil skupni sestanek krekovcev in akademikov v Akademskem domu. Sestanek je bil zelo številno obiskan. Najprej je spregovoril nekaj misli g. urednik Fr. Terseglav, za njim pa akademik Cepuder, ki je povdarjal duhovno sorodnost v mišljenju in stremljenju delavca in kat. akademika. Podal je tudi več konkretnih misli, kako naj bi v bodoče skupno hodili in delali. Tovariši akademiki so izrazili svojo pripravljenost sodelovanja, o načinu pa se bo še govorilo. Sestanek je vsestransko uspel, kar se bo kot je pričakovati pakazalo že mogoče v bližnji bodočnosti. Študent in delavec, oba proletarca, v eno fronte! Krekovec.

Hrastnik. V nedeljo, 27. t. m. ob 4 popoldne se bo vršil sestanek naše podružnice pri tov. Erženu. Vsi tovariši, ki bodo prejeli vabila za ta sestanek, naj se gotovo odzovejo in sestanka zanesljivo udeležijo.

Celje. Redni letni občni zbor naše podružnice se bo vršil v nedeljo 27. t. m. in ne kakor je bilo v zadnji »Pravici« pomotoma javljeno 25. t. m. Vrši pa se ob 3 popoldne v društvenih prostorih pri »Belem volu«. Dnevni red običajen. Dolžnost vsakega člana in članice je, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Dopisi.

Jesenice. Ker Jeseničanom bodočnost v kulturnem in prosvetnem oziru kaže vedno večji razmah, bomo morali slediti času in biti pripravljeni, da častno vršimo svojo nalogo. Ker pa je za naš katoliški razmah Delavski dom pretesen, bo potreba resno misliti na naš novi dom. Ker pa tvori večino v našem društvu delavstvo, zato moramo posebno mi, člani naše strokovne organizacije in krekovci, delati z vsemi silami, da ta naš novi dom kmalu zgradimo, z zavestjo da se bomo v udobnih prostorih lažje razvijali, posebno ker se čuti porast našega delavskega življenja. Zato glejmo, da bomo po naših močeh storili vse, da kmalu dobimo novi dom.

Vsak član naj pomaga materialno in moralno. V teku je tudi loterija s krasnimi dobitki v vrednosti 106.250 Din. Dobitkov je 1348. Tovariši, agitirajmo, da loterija uspe, ker ravno na tej sloni vsa naša nada novega doma, ki naj bo veličasten spomenik naše agilnosti za idejno krščansko delo.

Zagorje. Star naročnik »Pravice« nam poroča, da se mu naš list ne dostavlja ali pa, da ga dobi šele čez teden dni, popolnoma zmečkanega. Kakor se je sam prepričal, vrši podjetje, pri katerem je zaposlen, nekako »cenzuro« nad tem, kaj »Pravica« piše. Ker to nikakor ne gre, da bi se dostavljanje našega lista naročnikom tako ali tako oviralo, opozarjamo podjetje, da se bomo v tem oziru, ako se stvar še nadaljuje, poslužili vseh dovoljenih nam sredstev. Kakor izvemo, je v dotičnem podjetju tudi glede zdravstvenih predpisov marsikaj v neredu. Upamo, da bo podjetje skušalo te nedostatke odpraviti in delavstvu vsaj v tem pogledu nuditi varnost življenja. Seveda bi morala biti na mestu Inspekcija dela, ki je vendar za to, da delavca štiti, ne pa, da se ob času inspekcije z enim očesom zamizni, z drugim pa gleda drugam.

Hrastnik. Preteklo nedeljo se je otvorila pri nas nogometna sezona. Sportna kluba »Krekove mladine« in »Svobode« sta pomerila svojo spretnost. Tekma je končala z rezultatom 1 : 7 v prid sportnemu odseku »Krekove mladine«. — Strokovna zveza rudarjev ima občni

zbor v nedeljo ob devetih v prostorih Ljudske posojilnice.

Skrb za zdravje.

Apno ali smet v očesu. Ni je hujše bolečine za oko, kakor je ona, ako pade vanj košček apna, kar se pogosto zgodi zidarjem in onim, ki belijo hiše. Izpiranje očesa z mrzlo ali gorko vodo bi bolečine le povečalo namesto zmanjšalo. Zato izpiraj ranjeno oko z vodo, v kateri je raztopljenega precej sladkorja. Apno se namreč rado spaja s sladkorjem in postaja za oko neškodljivo. — Smet, ki ti je padla v oko, lahko odstraniš, če potegneš gornjo trepalnico čez spodnjo ali če spodnjo trepalnico držiš s prstoma in z zgornjo utripaš. Pomaga tudi, če kaneš par kapljic čistega oljčnega olja v oko. — Očesa, v katero je padla smet, nikdar ne drgni.

Kako narediš arnikovo tinkturo? Arnikovo tinkturo narediš, če naliješ na 10 delov arnikovih cvetov, 30 delov arnikovih listov in 60 delov arnikovih korenin, 500 delov 68 odstotnega rženega alkohola, pustiš zmes tri dni stati ter jo nato izprešaš.

Kako ustaviš bljuvanje. Preveliko bljuvanje ustaviš z mrzlim obkladkom. V mrzli vodi namočen robec nekoliko ožmi ter ga priverži okoli vratu.

Če te bode. Vzemi vode in lanenega olja, vsakega polovico in zavri, omoči ruto v tekočino in jo položi na mesto, kjer te bode.

Brazgotine odstraniš, če jih nadrgneš večkrat z mešanico 15 gramov boraksa, 1 gram salicilne kisline, 12 gramov glicerina in 150 gramov rožne vode.

Razno.

Strašna nesreča v Angliji. Na pustni ponedeljek se je zgodila v kraju Ebb Walle na Angleškem velika nesreča v rudniku. V rovu, ki je globok več sto metrov, je nastala eksplozija jamskega plina, radi katere se je rov udrl. V njem je bilo ob času nesreče 133 rudarjev. Takoj so pričeli z vso naglico odkopavati zakopane rudarje, vendar je delo le polagoma napredovalo, tako da so rešili le nekaj živih, nad 100 rudarjev je pa zadela v jami strašna smrt.

Na mrtvaškem odru umrl. V Cesarenu pri Caserti je zadela 62 letnega kmeta di Mauro kap. Položili so ga na mrtvaški oder, prižgali sveče ter čuli čez noč pri mrliču. Nenadoma pa se je Mauro dvignil ter pogledal okrog sebe. Ko je videl objokane oči in prižgane sveče, se je tako prestrašil, da je kmalu nato v resnici umrl.

NAJCENEJŠE IN SOLIDNO STE POSTREŽENI V TRGOVINAH
FRANC PAVLIN, LJUBLJANA, GRADIŠČE ŠT. 3
PODRUŽNICE: TRG TABOR ŠT. 4, BORŠNIKOV TRG ŠT. 4.

Poljska dobi obznanje. Zakonodajni odbor poljskega sejma (parlamenta) je z večino glasov sprejel načrt posebnega zakona proti komunistom.

Za kratek čas.

Tolažilo. Sprehajalec baronu, ki ga je ravnokar konj dol vrgel: »Prav imate, gospod baron: Pametni odjenja!«

Nekaj novega. Ribničan svojemu tovarišu: »Vajš Nace, kaj je novega?« — »Kaj?« — »I, vajš, d'nar se bo opustil!« — »Zakaj?« — »I, nu vse na tu kaže. Jest ga najmam, ti ga najmaš; pa jih je še več, ki ga najmajo.«

Spremembe na letovišču. A: »Ali je bilo na letovišču kaj spremembe?« — B: »Kajpada: je pršilo, dežilo in tudi lilo!«

V hotelu. Tujec: »Ali so tam na steni muhe ali stenice?« — Sluga: »Ploskajte z rokama! Če ne bodo odletele, so stenice!« — »Ja, kaj nimate nobene mačke?«

Ne verjame. »Ja, dragi gospod, zaprite vendar vrata! Ali ne čutite, kako mrzlo je zunaj?« — »Ne verjamem, da bo zunaj postalo kaj topleje, če jih zaprem.«

Vrednost denarja: Za 1 dolar dobiš 56.75 Din; za 100 frankov 222.75 Din; za 100 lir 257.50 Din; za 100 avstrijskih šillingov 800 Din; za 100 čeških K 168.25 Din; za 100 nemških mark 1350 Din.

Pierre L'Ermitte:

21

Žena z zaprtimi očmi.

Iz francoščine prevedel L. S.

Gospod Hughe, mož reda, je izvel ostale predale... Žlice, vilice, noži so bili brezhibno uravnani po svojem namenu v predalih, ki jih je bila Marija očistila v prostem času. V drugih omarah za posodo in v shrambi za perilo je bilo prav tako.

»Koliko škoda, da pri takih lastnostih...«
Gospod Hughe je čakal konca stavka...
In ker tega konca le ni bilo, je povprašal:
»Kaj hočeš reči...?«
»Ničesar!« je naglo zaključila gospa Hughe.

Štirinajsto poglavje.

Govorimo le s pomočjo ust.

A važne stvari vam šepetajo tudi neznatne stvarce v nevidnosti.

Tako trpi Marija neko neprestano oživiljano muko, ne da bi sama prav vedela, zakaj.

Trpi, kadar gre mimo nje gospa, sedaj bolj kratkobesedna in hladna kot kdaj prej. Gospa je kar vidno nedorasla svoji vlogi ravnodušnosti in Marija večkrat prestreže njena zgražanja in jeze polne poglede na sebi.

Melanija pa je za svojo vlogo kakor ustvarjena. Nagajanje je prenehalo. S sobarico je sedaj ljubezniva in vsiljivo zgovorna. Celestin se ravna dalje po njej, vedno iz strahopetnosti.

Marija Durand trpi od te ljubeznivosti prav tako kot trpi od obnašanja gospe Hughove.

Trpi, kadar jo draži gospod Ludovik..., kadar jo sprašuje za svet..., kadar gre še dalje in jo ima za svojo zaupnico.

Kolikokrat ga je poslušala, ker ni mogla drugače, a je upirala oči v vrata in trepetala, kdaj se bodo vrata naglo odprla in se bo pokazala Melanijina glava s kuničnim izrazom: »Ah pardon!... motim vaju...«

Tako so postale ljubosumnost, nezaupanje in sovraštvo običajno ozračje, ki izven njega ne iščete nobenega drugega razloga, nobenega zanimanja za stvari. In vendar so navzlic temu v kuhinji vsi prijazni ž njo.

Odkod to nasprotje?

Kaj se godi...?

Marija se čuti čedalje bolj osamljena, a neprestano opazovana.

Celo v njeni sobi — je-li to misel? — se ji zdi včasih, da so bili nekateri predmeti dotaknjeni... Da oblezujejo okoli nje, kadar je notri...? Da vdirajo vanjo, kadar nje ni ondi, ka-li?

Nekega dne je postal občutek osamljenosti tolik, da si Marija ni mogla kaj, da ne bi pisala onemu, ki ji je edini mogel pojmiti..., duhovniku, ki ji je bil tistega strašnega dne obljubil, da je ne zapusti nikdar...

Ob 11 zvečer.

Prihajam zopet v svojo sobo... svojo sobo! Kakšna ironija, če se spomnim one druge... sami veste, katere! Končno se tu vsaj lahko spustim na stol, spustim roke ob sebi in spustim masko s svojega obraza... masko za 300 frankov na mesec... pustim očem, da se razjočejo, zakaj slednjič sem sama!...

Sem li dovolj nesrečna, da postane to prekletstvo božje — biti sama — moje edino zavetje!

In sama, da ne morem biti bolj.

Kaj je skupnega med gospodom in gospo Hughe in menoj? Med njunim sinom, dasi tako ljubeznivim, in menoj? Med kuharico in menoj?

Komu morem reči besedico o moji notranji boli? Kdo bi jo razumel?

Sploh ne bi nikogar zanimala.

Zato sem pa izven tega podstrešja uboga Marija Durand, ki služi vsej hiši.

Toda v moji izbi mi je dovoljeno, da postanem v nočnih urah zopet Rozalina de Cressy... Zatekam se lahko v svojo preteklost, tesno objemam svoje spomine, se lahko po volji razjočem in govorim Bogu: »Zakaj si dopustil, da me je rodilo takšno drevo, če sem imela pasti semkaj, v kuhinjo te Melanije!«

Da, le plakajte, moje oči, ki vznemirjate, kot se zdi, gospo Hughe... Naj vidijo te solze moji roditelji in naj se me končno usmilijo!

Toda, bi li verjeli..., vtis imam, da skrunijo celo samoto moje sobice.

Potem, ko je pokazala nekak peklenjski voh, da je odkrila tisto, kar me je imelo prav posebno boleti..., potem, ko je dobila besede, ki so bile najdbe za notranje mučenje, ki ga jaz resda nisem priznala, ali v katerem je ona za gotovo vedela, da me peče, — je Melanija nenadno spremenila svoje obnašanje.

Gospa Hughe tudi...

Zakaj?... Kaj se je zgodilo...?

Če ne smeš nikogar ničesar vprašati... In čutiš, kar čutim..., kar slutim jaz!... Kako je v izvestnih dneh trd tvoj vsakdanji kruh. Gospod!

Dva dni pozneje.

Snoči je bil velik sprejem.

Menila sem za hip, da bo Melaniji glava počila. Kako se dela važno..., kakšen vrišč žene za najneznatnejše podrobnosti in kako verjame ta ženska, da je neobhodno potrebna, a je le madež, izpuščaj te hiše!

In glave pa nesmiselne toalete, ki sem jih videla v obednici!... Pa ti pomenki, zlasti deklet in žena. Kako žalostna novost zame! In čemu čuti gospa Hughe, ki ni častihlepnja, potrebo, da vabi vse te ljudi k svoji mizi?

Dozdeva se mi, da iščejo tako ženo za gospoda Ludovika!... Če bi bila fant, se mi zdi, da bi pač našla ženo čisto sama.

Ko sem servirala v salonu čaj, sem se vzravnila.

Rasa, dednost, modra kri so vendarle resnične stvari! Zares, iz drugačnega pokolenja sem..., iz drugačnega sveta... Sem na višjem klinu kot vsi ti ljudje in ne bi menjala za vse njihove bankovce ne.

Za čas me je močno razgaljena, debela dama uokvirila z vztrajnostjo v svojo naočnico in dejala svoji sosedbi, kažoč name:

»Čedna, ta deklina!... Kje jo je gospa Hughova vendar iztaknila...?«

»Zdi se, da je neki pariški župnik vmes,« je odvrnila druga.

»Ne veste kateri?«

»Ne.«

»Ne.«

»Koliko ji plača...?«

»Tega pa tudi ne vem.«

»Vseeno bi kaj rada vedela!«

To je bilo rečeno dokaj glasno..., brez obzirno, kakor da ne bi imela jaz niti oči, niti ušes.

In ves večer sta me ta žena in potem še njena sosedba vsakokrat, ko sem se pokazala, motrili brez vsakršne obzirnosti.

Moški so v splošnem boljši.

A tu je potem druga nevarnost..., o zame ne!

Kje so moji starši?

Ali določneje: Kje je moj oče?... moja mati..., moj veliki, lepi in dobri brat?

So li daleč... daleč...?

So-li tu... čisto blizu mene?

Me li vidijo, ko čistim čevlje..., ko jem iz škrbastega krožnika, ki mi ga daje Melanija in ki je služil nekoč, se zdi, njeni stari bolni mački...?

So li slišali, kako je debela dama rekla, kažoč name: »Koliko ji plača, tej deklini...?« (Dalje prihodnjič.)

SOMIŠLJENIKI! ALI VESTE, KJE JE VAŠE ZBIRALIŠČE?

V konzunski kleti v Ljubljani, Kongresni trg 2, dobite poleg dobre postrežbe tudi svoje somišljenike. Tu se točijo izborna vina Osrednje vinarske zadruga.